

**LEUNORA
SALIHU
IN
SEARCH
OF THE
*PRESENT***



**IN
SEARCH
OF THE
PRES**

CH

HE

ENT

Leunora Salihu:
Në kërkim të së tashmes
In Search of the present
Von der Urform zur Gegenwart

Kuruar nga / curated by:
Katharina Klang

05.07.2017—15.08.2017

4 Botues / Publisher
Galeria Kombëtare e Kosovës / National Gallery of Kosovo
Katalogu / Catalogue
Teksti / Text
Katharina Klang

Përkthimi dhe lektura / Translation and proofreading
Jehona Xhaferi

Dizajni / Design
TREMBELAT

Shtypi / Print
VIPRINT

Viti / Year 2017

Katalogimi në botim – (CIP) - ISBN duhet me marre kur dizajnohet katalogu
(dorezohet i dizajnuar te liria) Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

Ekspozita dhe katalogu janë realizuar me mbështetje nga Ministria e Kulturës, Rinisë
dhe Sporteve / The Exhibition and catalogue are supported by the Ministry of
Culture, Youth and Sports



Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Qeveria e Kosovës-Vlada Kosova-Government of Kosovo
MINISTRIA E KULTURËS RINISË DHE SPORTIT

Sponzor medial / Media sponsor



Stafi i Galerisë Kombëtare të Kosovës / National Gallery of Kosovo staff
Arta Agani, drejtoreshë/director; Zeni Ballazhi, kurator/curator; Mexhide Maxhuni,
zyrtare për financa / financial officer; Lirije Buliqi, zyrtare e lartë administrative /
senior administrative officer; Naim Spahiu, koordinator për ekspozita ↔ coordinator
for exhibitions; Enver Bylykbashi, fotograf profesional / professional photographer;
Skender Xhukolli, teknik për ekspozita / exhibition technician; Rahman Bislimi,
teknik për ekspozita dhe mirëmbajtës i objektit / exhibition technician and building
caretaker; Xhevat Rrahimi, kujdestar i sallës ekspozuese / exhibition hall attendant;
Valdet Sylja & Mentor Abdullahu, roje nate / security guards

Leunora Salihu

In Search of the present

05.07.2017—15.08.2017

Kuruar nga / curated by:

Katharina Klang



8 **Leunora Salihu** e cila lindi në vitin 1977 zhvillon punimet e saja skulpturore si përmes temave klasike të skulpturës, siç është relacioni mes skulpturës dhe bazamentit, ashtu edhe përmes pyetjeve ekzistenciale. Relacioni mes hapësirës dhe mjedisit, proporcioni i trupit hapsinor të njeriut si dhe llojet fillestare arkitektonike të shtëpive janë pika konstante ballafaqimi të krijimtarisë së saj. Njo-huritë e saj të shumëllojshme Salihu i krijon kryesisht me ndihmën e materialeve dhe i çon ato në kufijtë e mundësive të tyre. Idetë e saja mund të dalin në pah në materiale të ndryshme bazike si qeramikë dhe dru ose lëndë industriale përpunuese si katrama. Përvojat, të cilat ajo i krijon me veçantitë karakteristike të një materiali, barten në një material tjetër. Mënyra e saj eksperimentuese e punës krijon një tërësi të ndërlidhur të nuancuar skulpturash në forma të ndryshme të paraqitjes, zhvillimet e të cilave mund të lexohen tek njëra tjetra dhe orientohen vazhdimisht në parametrat e materialit. Gjatë kësaj ajo gjen referenca në letërsi, arkitekturë dhe dizajn, të cilat ajo në mënyrë subtile i përkthen në gjuhën e saj të formës. Leunora Salihu vepron në mënyrë hulumtuese, gjithmonë në kërkim të mundësive të shpalosjes së formave dhe materialeve, e nxitur nga hapësira dhe ligjshmëria e saj natyrale.

In Search of the Present është ekspozita e parë individuale e artistës në Prishtinë, e cila jeton dhe punon në Düsseldorf (Gjermani). Me këtë ekspozitë artistja, e cila në moshën 21 vjeçare iku nga lufta, rikthehet në vendlindjen e saj.

Në qendër të ekspozitës së paraqitur në *Galerinë Kombëtare të Kosovës* qëndron vepra elementare për Salihun e vitit 2011 e quajtur *Urraum*. Në mënyrë shembullore me këtë punë të sajën mund të shihet se me cilat konflikte artistike ballafaqohet Leunora Salihu.

Puna monumentale nga druri dhe qilimi është një konstrukt oval me qoshe të lëmuara. Ngurtësia e drurit është anashkaluar në mënyrë konstruktive dhe nga radhitja në segmente të veçanta është vënë në organizim modular. Materiali i palakueshëm detyrohet të kthehet në një formë të zmadhuar molekulare. Si një gur fragmental ndërtimi i një tuneli të hamendur ajo ngritet lartë në hapësirë dhe hapet nga njëra anë, përderisa tjetra anë mbetet e mbyllur. Po të futeshe brenda, do gjendeshe brenda një kapsulle me pamje.

Hapësira e brendshme përkundër murit të jashtëm të ndritshëm është mveshur me qilim të mbylltë. Mveshja me qilim i ngjan një domesticimi dhe e shndërron këtë qelizë biomorfe në një shtëpi. Hapësira e paramenduar e zbrazët bëhet një mburojë e kalueshme. Këto pole nxisin ndjesi diametrale.

Edhe pse madhësia krijon ndjesi brutale, njëkohësisht ofrohet diçka delikate. Në mënyrë të pandalshme imponohen shtjellimet e Kafkës rreth përvojës së të qenurit i anashkaluar dhe kërkimit të mbrojtjes, në këtë rast me një përfundim çlirues. “Një kthim i plotë i relacionit në ndërtim, vendi i deritanishëm i rrëzikut është kthyer në një vend të paqes (...)”.¹

Siç tingëllon në titullin e ekpozitës “In Search of the Present” motivi i Salihut është ai i kërkimit dhe studimit. Interesi i saj nuk është vetëm tek hapësira si e tillë, por ajo dëshiron të depertojë tek ideja e hapësirës, këtu e bërë e qartë si hapësira themelore (Ur-raum). Në fjalën Urraum parashtesa Ur- shënon etimologjikisht fillimin dhe tregon për një zhvillim, një krijim nga diçka, mirëpo njëkohësisht mund të përdoret si formë ngritjeje dhe forcimi. Segmentet e Salihut ngriten në trupa modular skulptural. Nga radhitja e njëpasnjëshme e fragmenteve rudimentare formale krijohet një hapësirë e ritmizuar individuale. Vetë Salihu e përshkruan hapësirën e saj themelore si qelizë embrionale.

Praktika e saj ngjan me atë të një studiuesi të natyrës. Nga figurat më prominente, të cilat interesoheshin si për ligjshmërinë natyrale ashtu edhe për qenien e artbërjes, mund të llogaritet Johan Wolfgang Gete. Në kërkim të një formule univerzale, e cila spjeron fenomenet në natyrë, ai shkruan në poezinë e tij *Urformel*:

Dhe këtu natyra mbyllë unazën e fuqive të përjetshme;
Po njëherësh një e re ngjitet për të mëparshmen,
që zinxhiri të zgjatet në të gjitha kohërat,
dhe tërësia të jetë e gjallëruar, sikur e veçuara.²

1 Kafka, Franz, Der Bau, Frankfurt am Main 2014, S. 50.

2 Goethe, Johann von, Gedichte - Die Metamorphose der Pflanzen Hrsg. Heiseler, Bernt von, Gesammelte Werke in sieben Bänden, Gütersloh o.J., S. 290-292.

Hapësira themelore (Urraum) e Salihut nuk është vetëm një pohim, por një aksiomë e materializuar, e cila harkon në hapësirë dhe shtron pyetjen, cilat nevoja arkaike mund t'i kërkojnë hapësirës dhe rrethit. Gjatë kërkimit të formulës bazë edhe Gete kishte prekur përreth ligjeve të natyrës. Forca më e njohur në universin tonë është ligji i zbuluar nga Njutoni mbi gravitetin dhe forcën e rëndesës.³ Këto parametra të botës janë të caktuara, po prapëseprapë në punimet e Salihut shihet qartë një interesim i pandalshëm për të tejkaluar apo për të nënvizuar qëllimisht këtë kufi. *Boot* (2015) apo *O.T.* (2016) i kundërvihen pohimit klasik, që skulptura qëndron në një bazament apo në dysheme. Një numër i madh i objekteve në mure e karakterizojnë veprën e Salihut, të cilat shprehen në të gjitha këndet e dimenzioneve. Me ndihmën e skulpturave në ajër dhe bazamenteve të zbrazura Salihu zhvillon studimet e saja në forcën e rëndesës, ku studiohet relacioni mes mbajtësit dhe barrës. Në konsekuencën e fundit ajo gjithmonë shenjon çifte të poleve të ndryshme, të cilat janë qenësore për ndikimin energjik të punës së saj.

Punimet e Salihut qëndrojnë në një relacion të përhershëm të tërheqjes, i cili kryesisht krijohet nga dikotomitë. Më e veçanta është relacioni mes hapjes dhe mbylljes: organizime të depertueshme hapsinore, të cilat njëkohësisht shenjojnë kufij, këllëfe të depertueshme, të cilat mbyllin, por pjesërisht janë të kalueshme. Sipërfaqja e lëkurës së qeramikes ngjyrë grafiti në *Turm* (2016), një arkitekturë e pjekur në tërësi, por e krijuar nga shtresa të ndryshme, mvishet me vrima të formës së njejtë, dhe kështu hapet pjesërisht dhe lejon një shikim brenda në korpus. Kundërshtitë fizike si lehtësia dhe rëndësia, tërheqja dhe zgjatja potencohen dhe balancohen nga Salihu përballë njëra tjetrës. Asgjë nuk mbetet e izoluar, por gjithmonë qëndron në lidhje me një forcë tjetër. Në mënyrë të ndjeshme ajo zhvillon disa segmente fragjile dhe i ndërthur ato në një masë të shtjelluar dhe forcuar. Në lidhje me këtë çift kundërshtues qëndron edhe procesi krijues i vizatimeve përballë skulpturave. Përderisa objektet planifikohen dhe zbatohen me saktësi, vizatimet qëndrojnë në një rrjedhë të drejtpërdrejtë. Disa herë si studime paraprake, por

3 Daiber, Jürgen, Kërkimi mbi formulën bazë: Mbi lidhjen mes studimit romantik të natyrës dhe poezisë, 2000. Publikuar në http://www.goethezeitportal.de/fileadmin/PDF/db/wiss/epoche/daiber_urformel.pdf (qasja e fundit: 07.06.2017).

edhe si analiza përcjellëse të thellësisë së hapësirës. Në tush të zi formohen organizacione lineare, nga të cilat ndjehet një tërheqje. Së fundi Salihu edhe këtu përdorë vetitë e materialit. Lehtësinë e letrës, e cila i del zot përvetësimit të shpejtë.

Një shtyllë e kthyer (2011) nga gipsi i bardhë me një skelet hekuri shtrihet në tokë, dhe kështu i merret funksioni i saj si bartës arkitektonik. Anash saj, në madhësi dhe ngjyrë të njejtë një kuti e zbrazët druri. Shtylla duket të jetë nxjerrë si nga bazamenti ashtu edhe nga kutia. Sikur të kishte dalur një thelb fragjil nga kokoni i tij. Kryesisht takohen në lojë të ndërsjelltë ngurtësia dhe lëvizja me njëra tjetrën. Nga spektri i punimeve të saj krijohet një përzierje e kohërave të caktuara dhe proceseve të parregullta. Si mund të përvetësohet akutja? Si të thellohemi në të tashmën? A qëndron prapa hamendësimit të një hapësire themelore një gjithçka? Leunora Salihu vepron sikur të ishte në gjendje të zbulojë qenien e materies, gjë që dëshirojmë t’ia besojmë. Hapësira themelore është fillimi i një lakimi të formës, i cili shpalosë mundësitë e të gjitha forcave. Ajo kupton të tashmen si diçka të dhënë tani për tani, si material përfundues dhe mund të parashihet stadet e ardhshme të tij. Në këtë dinamikë Leunora Salihu mat vetitë e lëndës përpunuese. Gjatë kësaj ajo pranon edhe kufijtë e saj, provon pjesërisht t’l maskojë ato dhe shfaq në forma të shumëllojshme të gjitha gjendjet artistike të lëndës – një analizë e së tashmes, e cila mbanë përherë brenda vehtes potencialin e të së ardhmes.

Leunora Salihu born in 1977, creates her sculptures based on classic questions of sculpture, like relation between sculpture and pedestal, as well as taking existential questions into account. The relation between space and surrounding, the proportion of human space body, as well as basic architectonic types of houses are constant points of clash in her work. Salihu creates her variety of knowledge mainly through the help of materials and brings them to the limit of their abilities. Her ideas emerge in different original materials like ceramics and wood or industrial raw material such as roofing felt. Experiences she creates with characteristic specificities of a substance are transferred to the next material. Her experimental approach towards work creates an interlinked nuanced entirety of sculptures in different presented forms, developments which may be read in each other and continuously orientated in parameters of the material. During this she finds references in literature, architecture and design, which she subtly translates in her own language of form. Leunora Salihu acts in an inquiring manner, always in quest of opportunities to enfold forms and materials, incited by space and its natural regularities.

In Search of the Present is Leunora Salihu's first solo show in Pristina. The artist, who lives and works in Düsseldorf (Germany), returns with this exhibition to her city of birth after she fled from war at the age of 21. Im Zentrum der in der *National Gallery of Kosovo* gezeigten Ausstellung steht das für Salihu elementare *Werk Urraum* von 2011. Exemplarisch lässt sich an dieser Arbeit skizzieren, welchen künstlerischen Auseinandersetzungen sich Leunora Salihu stellt.

The monumental work of wood and carpet is a bevelled, oval construct. The rigidness of wood is bypassed in a constructive manner, and through alignment in specific segments it is put in a modular organisation. The unbendable material is forced to turn into a magnified molecular form. As a fragment of a supposed tunnel it projects into the room and opens towards one side of the room, while the other side remains closed. If you would enter the core, you would find yourself inside a capsule with a view. The interior space, despite the exterior bright wall, is covered with a dark carpet. The

interior carpet design resembles domestication and transforms this biomorphic cell into a dwelling. The supposed cavity becomes an accessible protective shelter. These poles incite diametrical feelings. Although the size seems brachial, there is also caution. Kafka's explications are imposed continuously with regards to the experience of being left out and yearning for protection, and in this case with a liberating conclusion. "A complete reversal of the conditions under construction, the present place of dance has become a place of peace (...)." ¹

As hinted in the title of the exhibition *In Search of the Present*, Salihu's motive is that of search and research. Studying materials, forms and feelings. Her interest is not limited to mere space, but she wishes to expose the idea of space, recognisable as *Urraum* (original space). The prefix *Ur-* marks etymologically the beginning and indicates a development, a becoming from something; whereby it can be at the same time be used as an increasing and reinforcing form. Salihu's segments are enhanced into modular sculptural bodies. Through the consequent juxtaposition of the rudimentary form fragments a rhythmic self-space arises. Salihu describes her *Urraum* (original space) as a germ cell.

Her practice resembles the practice of a natural scientist. Johann Wolfgang Goethe was one of the most prominent figures, who were interested in natural laws as well as in art-creation. In his search for a universal formula, which explains the phenomena in nature, he writes in his poem *Urformel* (original formula):

And here the nature closes the circle of eternal forces;
But at the same time a cloud rises for the previous,
so that the chain extends at all times,
and the entirety is lively, just like the isolated one. ²

¹ Kafka, Franz, *Der Bau/Ndërtimi*, Frankfurt am Main 2014, F. 50

² Goethe, Johann von, *Gedichte – Metamorphosis of plants* Hrsg. Heiseler, Bernt von, *Collected works in seven volumes*, Gütersloh o.J., f. 290-292.

Salihu's Urraum (original space) is not just an assertion, but rather a materialised axiom, which overarches the space and poses the question, which archaic needs can be placed in space and surrounding. During the quest for the original formula, even Goethe touched upon the laws of nature. The most known force in our universe is Newton's law, which describes gravity and the force of weight.³

Even these world's parameters are given, Salihu's works show an unbridled interest in overcoming or emphasizing these limits. *Boot* (2015) or *Untitled* (2016) defy the classical assumption a sculpture stands on a pedestal or on the floor. A multitude of wall objects pass through Salihu's oeuvre, which asserts itself in all axes of dimensions. Based on floating sculptures and hollowed-out pedestals, Salihu carries out her studies on gravitation, whereby the relationship between bearer and load is discovered. Ultimately, she always marks counterparty pairs, which are essential for the energetic effect of her work.

Salihu's works stand in an eternal relation of attraction which is mainly created by dichotomies. The most striking is the relation between opening and closure: space permeable organisms, which at the same time mark boundaries, permeable shells which close, but are partially permeable. The graphite-colored surface of the ceramic skin of *Turm* (2016), an architecture of burned ceramics in different layers, is traversed by uniform holes, thus partially opened, and allows a peek insight the corpus. Physical contrasts like lightness and heaviness, attraction and expansion are potentiated and balanced by facing each other. Nothing remains isolated, but always stands in relation with some other force. She develops several fragile segments in a rather sensitive manner and links them in a wagging, solidified mass. Connected to this opposing pair stands the creating process of drawings and making sculptures. While the objects are precisely planned executed, the drawings are created in a direct flow. Black ink, in linear organizations forms a suction, sometimes as preliminary studies, but also as accompanying analysis of depth and space. Fi-

³ Daiber, Jürgen, Quest for essential formula: On link between the romantic study of nature and poetry, 2000. Published on http://www.goethezeitportal.de/fileadmin/PDF/db/wiss/epoche/daiber_urformel.pdf (las access: 07.06.2017).

nally, Salihu uses the characteristics of material again. The lightness of paper suits the fast appropriation. 15

A curved pole, *Säule* (2011), of white gypsum with an iron skeleton lies on the ground, its function as an architectonic carrier is taken. On its side, with the same size and colour is an empty wooden box. The pole seems to be pulled out from its plinth as well as from the box. As if a fragile essence emerged from its shell. Rigidity and movement meet each-other mainly in an interactive game. The range Salihu's works creates a conglomerate of various timelines and irregular processes. How to acquire the present? How to compress presence? Stands behind the supposition of an essential space totality? Leunora Salihu acts as if she could discover the essence of substance, which we would like to entrust her with. She understands the present as something given now, but rather as a starting material, in which she foresees its future stages. In this dynamic, Leunora Salihu explores the qualities of the material. In doing so, she accepts the substance's boundaries, tries to conceal this partially, while demonstrating the multiplicity of all possible creative conditions - an analysis of the present, which always carries the potential of the future.

Die 1977 in Pristina geborene Leunora Salihu entwickelt ihre skulpturalen Arbeiten sowohl anhand klassischer Themen der Bildhauerei, wie dem Verhältnis von Skulptur und Sockel, als auch unter Einbeziehung existentieller Fragestellungen. Das Verhältnis von Raum zu Umraum, die Proportion des menschlichen (Raum)körpers sowie architektonische Urtypen von Behausung sind stetige Auseinandersetzungspunkte ihres Schaffens. Maßgeblich erwirkt Salihu ihr mannigfaltiges Wissen über diverse Materialien und treibt diese an die Grenzen ihrer Möglichkeiten. Ihre Ideen können in ursprünglichen Materialien wie Keramik und Holz oder industriellen Werkstoffen wie Dachpappe in Erscheinung treten. Die Erfahrungen, die sie mit charakteristischen Eigenheiten eines Stoffes macht, werden auf das nächste Material übertragen. Ihre experimentelle Arbeitsweise schafft ein nuanciert verknüpft Ensemble an Skulpturen in diversen Erscheinungsformen, deren Entwicklungen sich aneinander ablesen lassen und sich stets an den Parametern des Materials orientieren. Hierbei findet sie Referenzen in Literatur, Architektur und Design, die sie subtil in ihre Formsprache übersetzt. Leunora Salihu agiert forschend, stets auf der Suche nach den Möglichkeiten von Form- und Materialentfaltungen, angetrieben vom Raum und seinen Gesetzmäßigkeiten.

In Search of the Present ist die erste Einzelausstellung der in Düsseldorf (Deutschland) lebenden und arbeitenden Künstlerin in Pristina. Mit dieser Ausstellung kehrt die im Alter von 21 Jahren vor dem Krieg geflohene Künstlerin zurück in ihre Geburtsstadt.

Im Zentrum der in der *National Gallery of Kosovo* gezeigten Ausstellung steht das für Salihu elementare Werk *Urraum* von 2011. Exemplarisch lässt sich an dieser Arbeit skizzieren, welchen künstlerischen Auseinandersetzungen sich Leunora Salihu stellt.

Die monumentale Arbeit aus Holz und Teppich ist ein abgekanntes, ovales Konstrukt. Die Starrheit des Holzes wurde konstruktiv übergangen und durch die Gliederung in einzelne Segmente in eine modulare Organisation gebracht. Das unbiegsame Material wird in eine molekular vergrößerte Form getrieben. Als fragmentarischer Baustein eines vermeintlichen Tunnels ragt sie in den Raum und öffnet sich zur einen Raumseite hin, wohingegen die andere Seite verschlossen bleibt. Würde man sich in sie hineinbegeben, befände

man sich im Innern einer Kapsel mit Aussicht. Der Innenraum ist konträr zur hellen Außenwand mit dunklem Teppich verkleidet. Die Auslegung mit Teppich gleicht einer Domestizierung und verwandelt diese biomorphe Zelle in eine Behausung. Der vermeintliche Hohlraum wird zum begehbaren Schutzschild. Diese Pole evozieren diametrale Empfindungen. Obwohl die Größe brachial wirkt, wird gleichsam etwas Behutsames gereicht.

Unweigerlich drängen sich Kafkas Ausführungen über die Erfahrungen des Ausgeschlossenseins und der Schutzsuche auf, in diesem Fall mit erlösendem Ausgang. „Eine völlige Umkehrung der Verhältnisse im Bau, der bisherige Ort der Gefahr ist ein Ort des Friedens geworden (...).“¹

Wie im Titel der Ausstellung *In Search of the Present* anklingt, ist Salihus Motiv das der Suche und Forschung. Die Erforschung des Materials, der Form und der Empfindung. Ihr Interesse gilt nicht dem bloßen Raum, sondern sie will zur Idee von Raum vordringen, hier als Urraum kenntlich gemacht. Die Vorsilbe *Ur-* markiert hierbei etymologisch den Anfang und deutet eine Entwicklung an, ein Werden aus etwas heraus, wobei es gleichzeitig als Steigerungs- und Verstärkungsform verwendet werden kann. Salihus Segmente werden in modulare skulpturale Körper gesteigert. Durch die Aneinanderreihung der rudimentären Formfragmente entsteht ein rhythmisierter Eigenraum. Salihu selbst bezeichnet ihren Urraum als Keimzelle.

Ihre Praxis gleicht der eines Naturforschenden. Zu den prominentesten Figuren, die sich sowohl für natürliche Gesetzmäßigkeiten als auch für das Wesen der Kunstwerdung interessierten, kann Johann Wolfgang von Goethe gezählt werden. Auf der Suche nach einer universalen Formel, die die Phänomene in der Natur erklärt, schreibt er in seinem Gedicht *Urformel*:

Und hier schließt die Natur den Ring der ewigen Kräfte;
Doch ein neuer sogleich fasset den vorigen an,
Daß die Kette sich fort durch alle Zeiten verlänge,
Und das Ganze belebt, so wie das Einzelne, sei.²

1 Kafka, Franz, *Der Bau*, Frankfurt am Main 2014, S. 50.

2 Goethe, Johann von, *Gedichte - Die Metamorphose der Pflanzen* Hrsg. Heiseler, Bernt von, *Gesammelte Werke* in sieben Bänden, Gütersloh o.J., S. 290-292.

Salihus Urraum ist keine Behauptung, sondern ein materialisiertes Axiom, das sich in den Raum wölbt und die Frage aufwirft, welche archaischen Bedürfnisse an Raum und Umraum gestellt werden können. Bei der Suche nach der Urformel musste sich auch Goethe an den Naturgesetzen entlang tasten. Die bekannteste Kraft in unserem Universum ist das von Newton erfasste Gesetz über die Gravitation und die Schwerkraft.³ Diese Parameter der Welt sind gegeben, und dennoch wird in Salihus Arbeiten ein unbändiges Interesse an der Überwindung oder gezielten Betonung dieser Grenze sichtbar. *Boot* (2015) oder *O.T.* (2016) trotzen der klassischen Annahme, eine Skulptur stünde auf einem Sockel oder auf dem Boden. Eine Vielzahl von Wandobjekten durchziehen das Œuvre Salihus, die sich in allen Achsen der Dimensionen behaupten. Anhand schwebender Skulpturen und ausgehöhlter Sockel vollzieht Salihu ihre Studien an der Schwerkraft, wobei das Verhältnis von Träger zu Last ergründet werden soll. In letzter Konsequenz markiert sie immer Gegenpolpaare, die wesentlich für die energetische Wirkung ihrer Arbeiten sind.

Salihus Arbeiten stehen in einem stetigen Spannungsverhältnis, welches primär durch Dichotomien erzeugt wird. Am prägnantesten ist die Relation von Öffnung und Verschluss: durchlässige Raumorganisationen, die gleichzeitig Grenzen markieren, permeable Hüllen, die abschotten, aber partiell durchdringbar sind. Die graphitfarbene Oberfläche der Keramikhaut von *Turm* (2016), eine in Gänze gebrannte, aber aus verschiedenen Schichten aufgebaute Architektur, wird von gleichförmigen Löchern durchzogen, somit partiell geöffnet, und ermöglicht eine Einsicht in den Corpus. Physikalische Gegensätze wie Leichtigkeit und Schwere, Anziehung und Ausdehnung werden bei Salihu potenziert und ausbalanciert gegenübergestellt. Nichts bleibt isoliert, sondern steht immer in Beziehung zu einer anderen Kraft. Sensibel führt sie einzelne fragile Segmente fort und verdichtet diese zu einer wabernden, verfestigten Masse. Im Zusammenhang mit diesem Gegensatzpaar steht auch der Entstehungsprozess der Zeichnungen zu den Skulpturen. Während

³ Daiber, Jürgen, Die Suche nach der Urformel: Zur Verbindung von romantischer Naturforschung und Dichtung, 2000. Veröffentlicht unter http://www.goethezeitportal.de/fileadmin/PDF/db/wiss/epoche/dai-ber_urformel.pdf (Letzter Zugriff: 07.06.2017).

die Objekte präzise geplant und ausgeführt werden, entstehen die Zeichnungen in einem unmittelbaren Fluss. Beizeiten als Vorstudie, aber auch als begleitende Ausführungen zu Raumtiefe. In schwarzer Tusche formieren sich lineare Organisationen von denen ein Sog ausgeht. Schlussendlich nutzt Salihu auch hierbei die Eigenschaften des Materials. Die Leichtigkeit des Papiers, das der schnellen Aneignung gerecht wird.

Eine gedrechselte *Säule* (2011) aus weißem Gips mit Eisenskelett liegt auf dem Boden, ihrer Funktion als architektonischer Träger enthoben. Daneben in gleicher Größe und Farbe ein hohler Kasten aus Holz. Die Säule scheint sowohl vom Sockel als auch aus der Kiste geholt. Als hätte ein fragiler Kern seinen Kokon verlassen. Primär treffen im Wechselspiel Steifheit und Bewegung aufeinander. Durch die Bandbreite ihrer Arbeiten entsteht ein Konglomerat von Eigenzeiten und ungleichmäßigen Verläufen. Wie kann man sich das Akute aneignen? Wie in die Gegenwart verdichten? Steht hinter der Annahme eines Urraums ein Alles?

Leunora Salihu agiert, als könne sie das Wesen der Materie aufspüren, was man ihr glauben will. Dabei ist der Urraum der Anfang einer Formdeklination, die die Möglichkeiten von allen Potenzen offenlegt. Sie begreift die Gegenwart als das zurzeit Gegebene, als Ausgangsmaterial und kann in ihr zukünftige Stadien ablesen. In dieser Dynamik lotet Leunora Salihu die Eigenschaften des Werkstoffes aus. Dabei akzeptiert sie seine Grenzen, versucht diese teilweise zu kaschieren und formvielfältig alle möglichen gestalterischen Zustände aufzuzeigen – eine Analyse der Gegenwart, die stets das Potenzial der Zukunft in sich trägt.





Urraum, 2011
wood, carpet
218 x 323 x 200 cm







Säule, 2011
plaster, iron, wood
45 x 90 x 205 cm







o.T., 2009
MDF, bottle
75 x 250 x 200 cm







Arena, 2009
ceramic, MDF
82 x 109 x 57 cm



Dach, 2009
tar paper, iron
20 x 200 x 80 cm





Arena, 2013
ceramic, MDF
117 x 64 x 45 cm

o.T., 2016
ceramic, glaze
48 x 55 x 28 cm







Tunnel, 2016
ceramic, glaze
20 x 29 x 38 cm

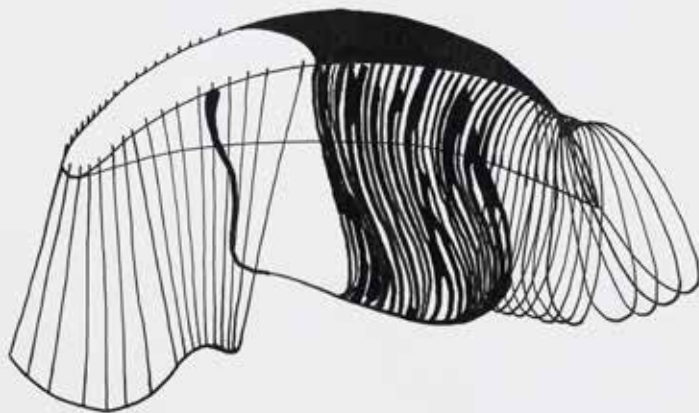
Insel 3, 2013
ceramic
40 x 70 x 25 cm

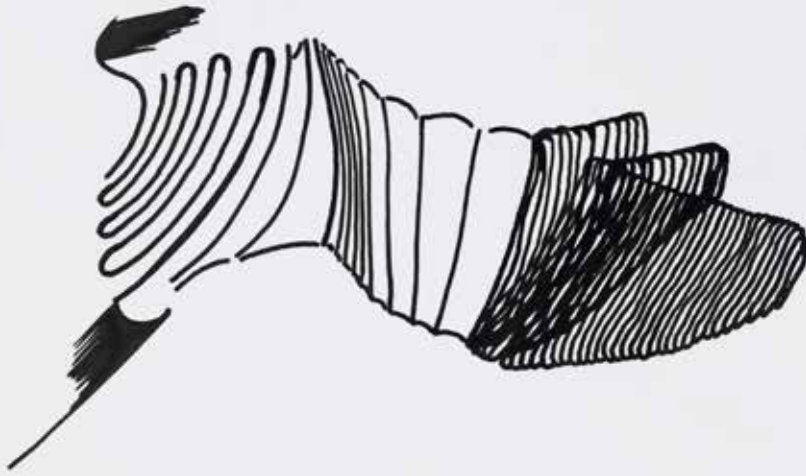
Turm, 2016
ceramic
186 x 74 x 38 cm

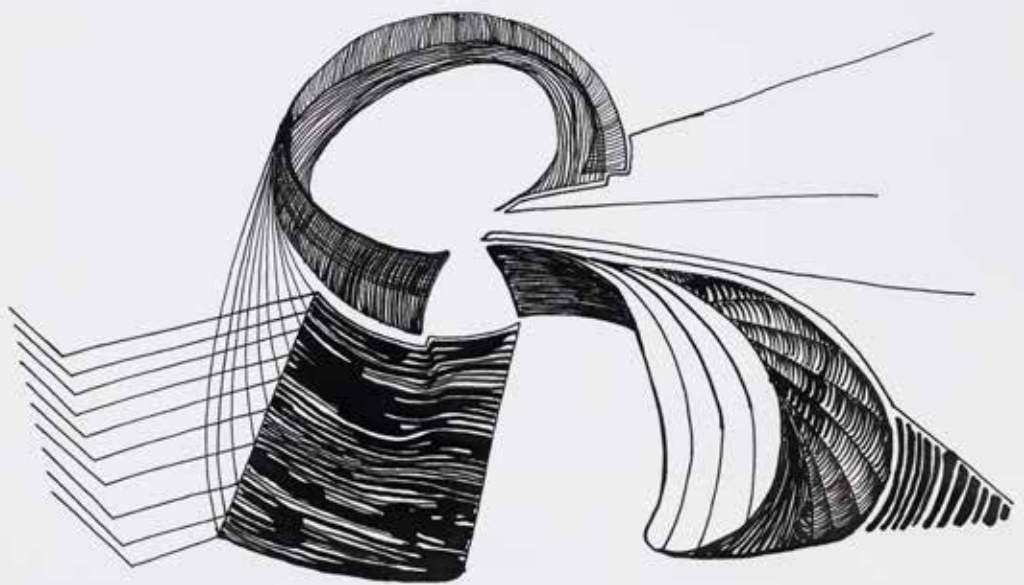


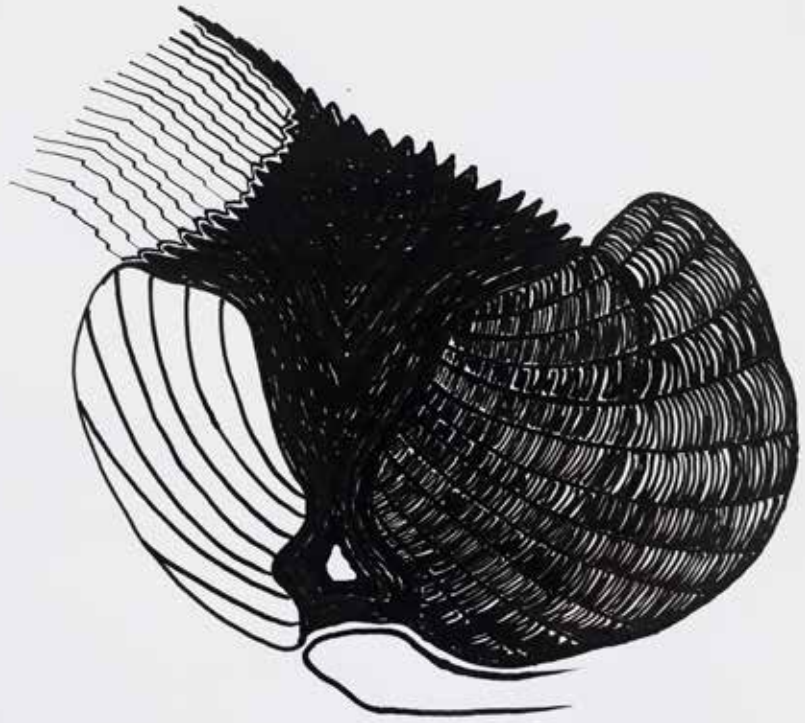


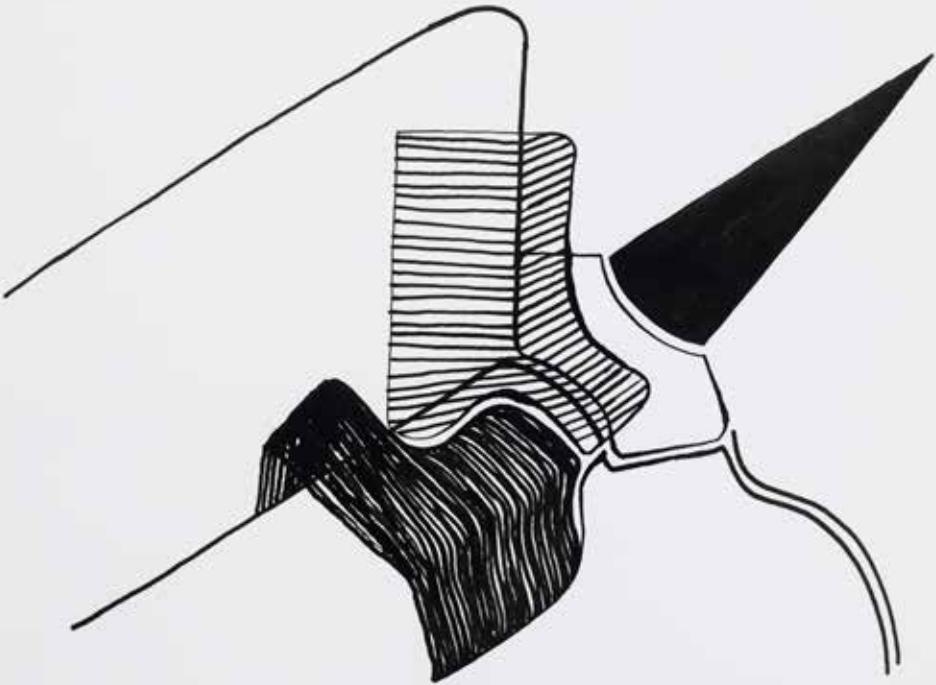
o.T. , 2014
ink on paper
29,7 x 42 cm

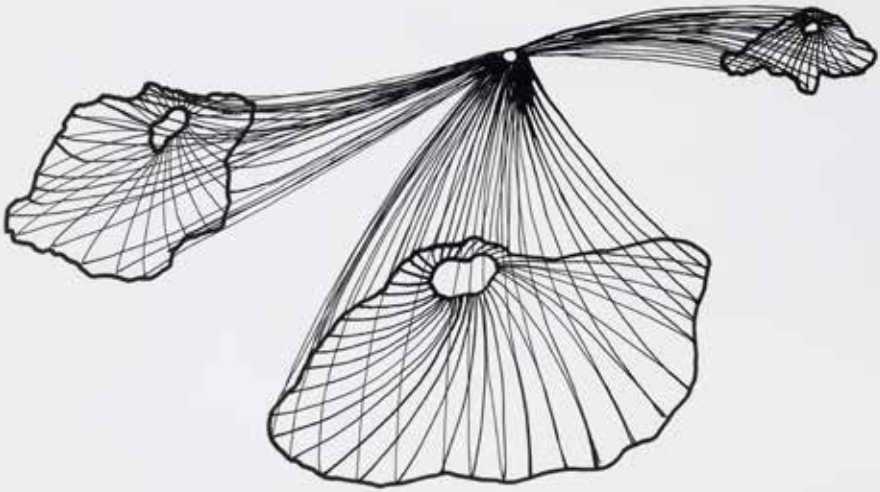


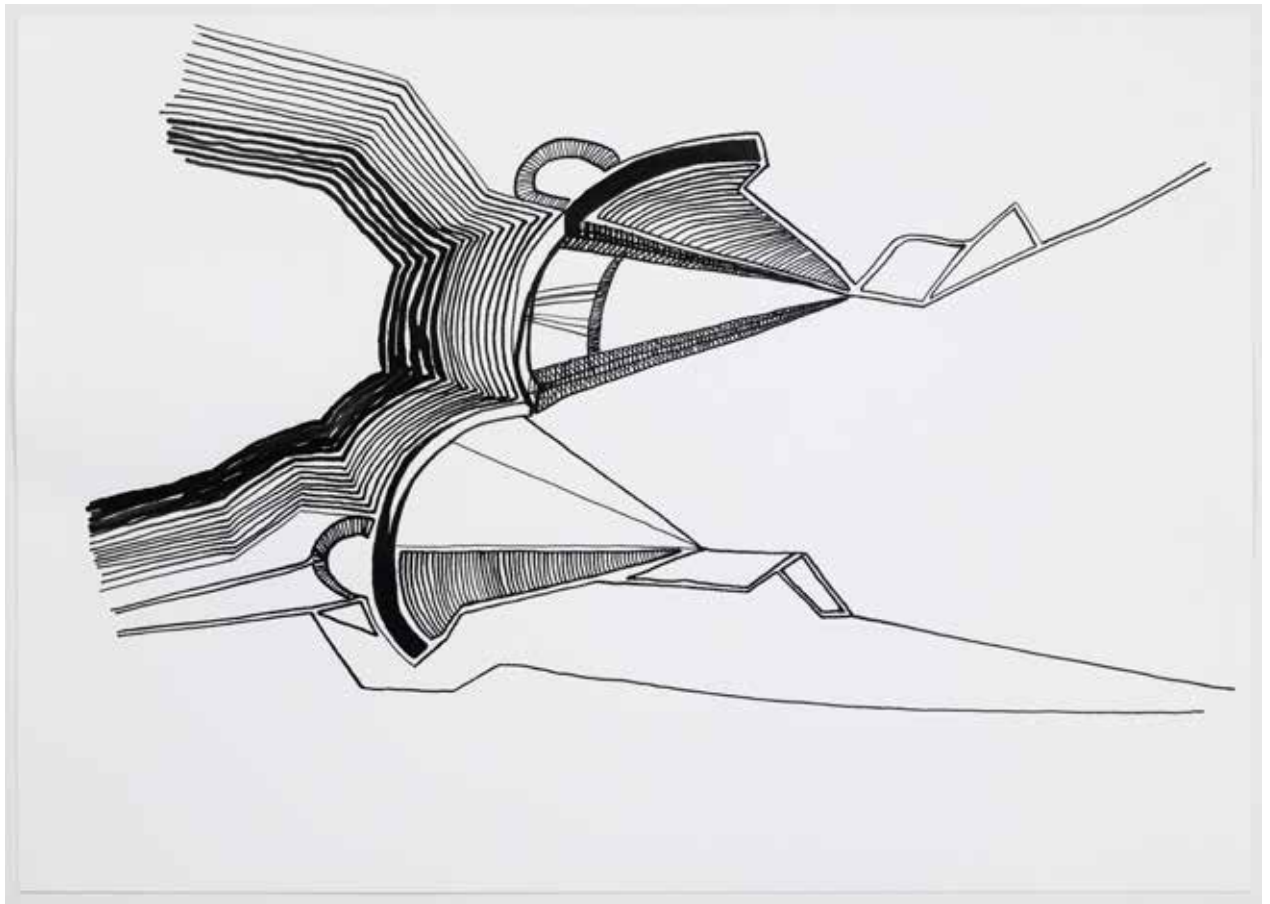


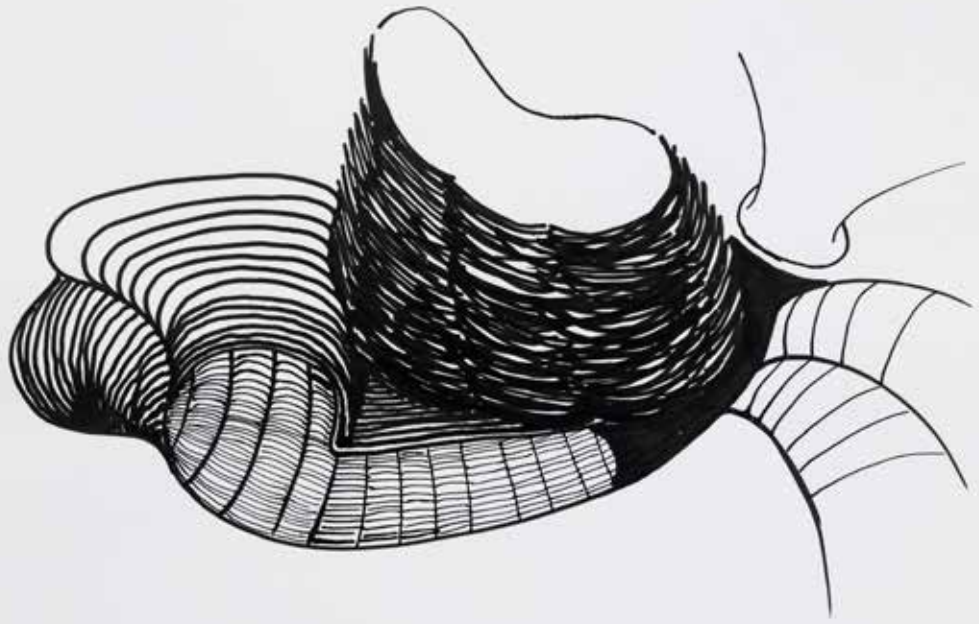


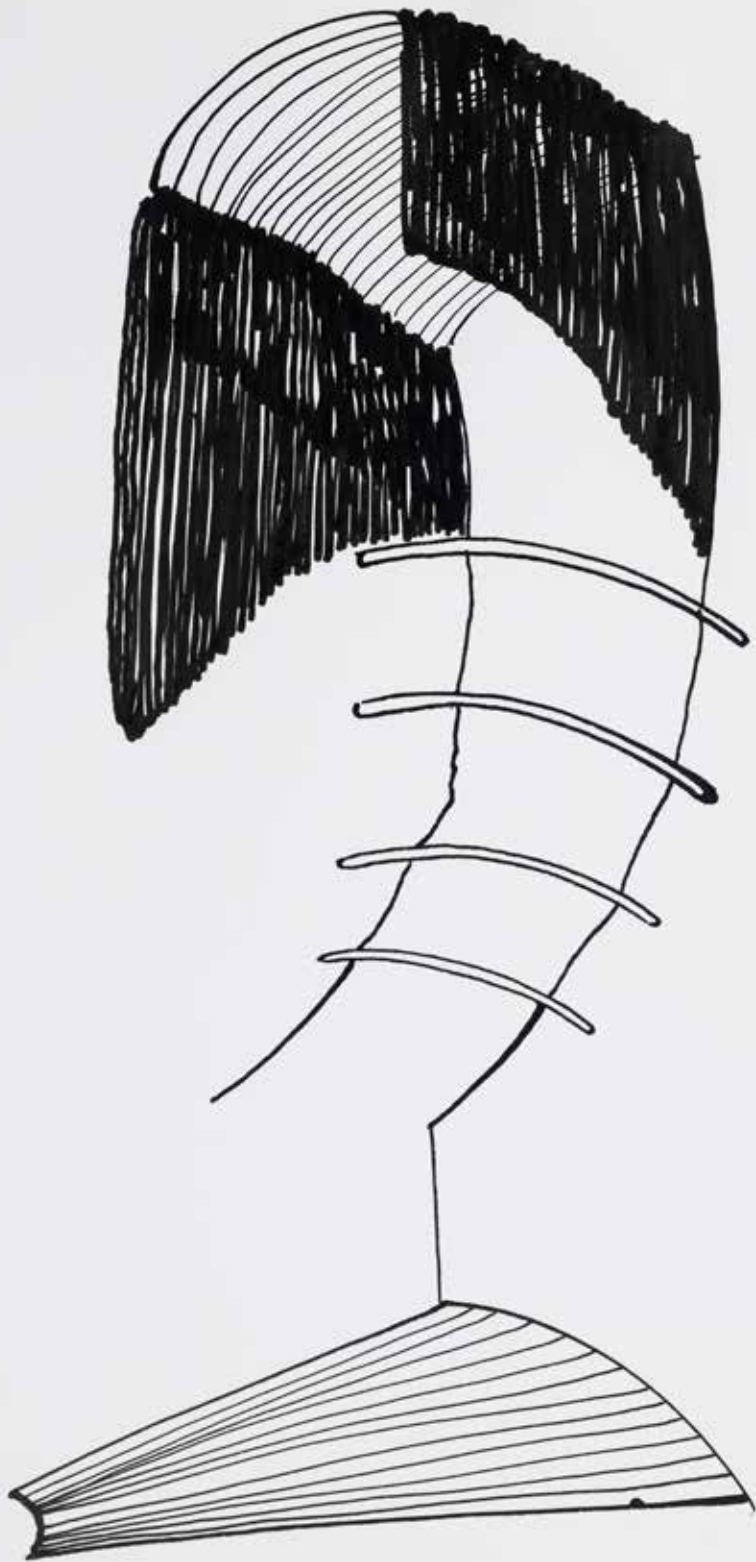


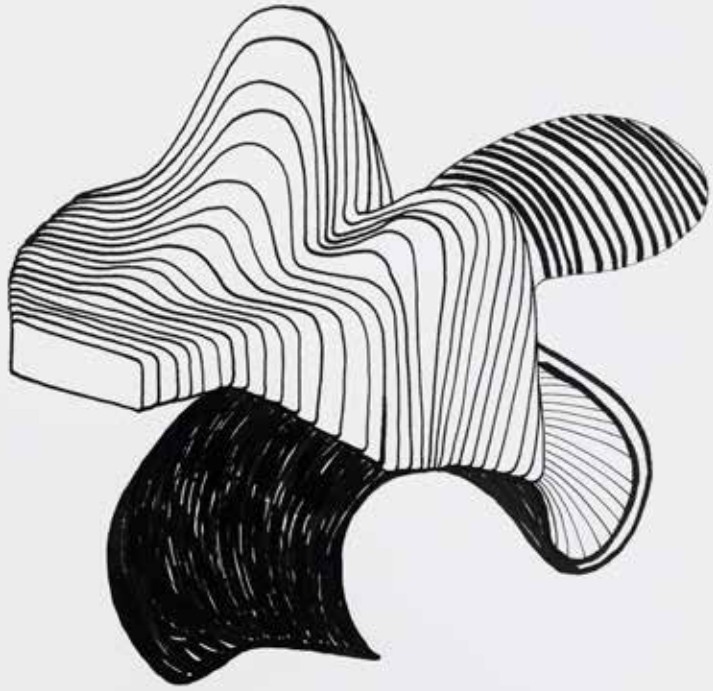


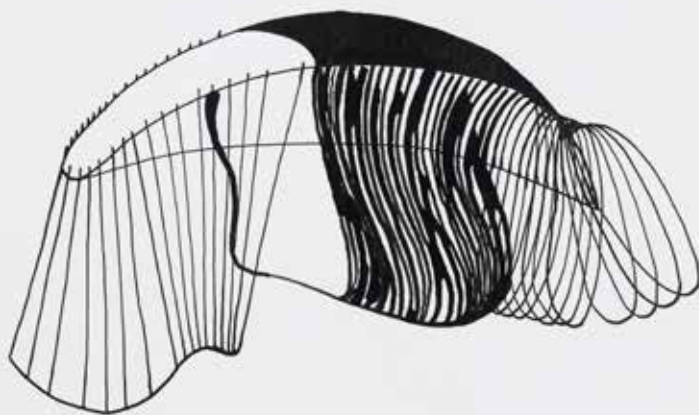












M

S

O

P

V

RESEARCH

OF THE

PRESENT

